

ljansko bojno delovanje precej opešalo in sledil je konec tega velikanskega naskoka. Italijani niso nič opravili, avstrijski Trst stoji ponosno tam ob morju, zaman upirajo Italijani nanj svoje poželjive oči. In italijanske čete pa bodo stale še vedno pred našimi kraškimi postojankami in skripajo z zobmi, ker ne morejo predreti avstrijskega kroškega zidu in ker italijanska artilerija ne more razbiti varnega zavetja naših čet v kraškem kamnu... Ugoden se je zadel Italijanom baš ta čas za osmo ofenzivo glede na splošni vojni položaj. Naše glavne sile so sedaj na ruski in rumunski fronti zaposlene in Lah ni računal na to, da ima Borojevič zbranih še toliko junakov.

Na vsak meter 15 Lahov.

Pomembna je ozka napadalna fronta dne 13. t. m. v razmerju s številom čet in njihovim položajem. Napadeni odsek Kraske visoke planote je od Lokvice do severnega gorskega robu širok komaj 1 km, a napadli pa so ta prostor 4 italijanski polki, ojačeni z berzaljeri, torej okoli 15.000 mož, tako da pride na vsak meter 15 mož. Visoka planota od severnega roba do Doberdobskega jezera je široka 7-8 km. Prve dni se lahko računa ene divizije na 1 km, za rezerve smemo šteti 2 diviziji, ako se pristetijo še čete v sosednjih napadalnih prostorih, se lahko računa do 20 divizij, to bi dalo skoro do 300.000 bojevnikov. S tako ogromnimi silami so napadali Italijani.

Boji se vršijo noč in dan.

Desetnik Hribernik nam piše dne 13. oktobra iz italijanske fronte:

"Srčne pozdrave pošiljamo vsem naročnikom in prijateljem „Slovenskega Gospodarja“ iz južnega bojišča štajerski strelec, kateri branimo Lahom pot na Trst. Italijani so pričeli ofenzivo, boji se vršijo noč in dan, niti trenutek ni brez strela, a vsak naskok hrabro odbijemo, to priča čez 50 odlikovanj raznih vrst v dveh tednih in pohvale vrhovnega poveljnika soške fronte, generala Borojeviča. Bodite prepričani, da tudi mi zvesto izpolnjujemo svojo dolžnost za cesarja in domovino. Vse za vero, dom, cesarja! Na svidenje!

Grozen boj z minami.

Slovenski domobranec nam piše dne 9. oktobra iz laškega bojišča:

Solnčni dnevi v začetku jeseni se spreminjajo v temo. Rožljanje vojnih trum se nadaljuje, zvoki topov se izgubljajo v globoki dolini, žareči trakovi se zbirajo na jasnem nebu, zvezdice postajajo vedno bolj redke, črni dimi vseh topov zakrivajo tresočo se zemljo, izstrelki padajo gosto na tla. Peklensko žveplo prši po naših obrazih. Kaj bo? Trebalo bi nam počitka, da bi se udi, ki so že precej utrujeni od težkih krampov, odpočili. Dokler sijajo milo sonce ter sveti dnevna luč, se razlega odmev orodja.

Spet nastopi temna noč, prihaja čas, ko je že treba na poljsko stražo. Topovi se oglašajo vedno naprej, noč postaja zelo nemirna. Delovanje vsega orožja se nadaljuje. Ravno danes pridem prav, da prevzamem povelje poljske straže. Hitro sem zbral par čvrstih fantov, katere je rokla mati Slovenka, ter odpotujem pred našo žično ograjo. Že med potom nas pozdravljajo svinčeneke brzostrelne, jaz pa ukazem: „Le naprej, da se izgubimo v bližnjo dolino!“ Kmalu smo bili v zavetju pred ognjem. Tukaj se pa nam gotovo ne more nič pripetiti. Razdelil sem svoje fante v vrsto, jih poučil, kaj imajo storiti, ako trčimo s sovražnikom skupaj.

Vedel sem, da se ne ustraši nobeden in da mi bodo hrabro pomagali. Bili smo gotovi. Dal sem povelje: „Plazite se po trebuhu počasi naprej!“ Svetilne rakete so padale od obeh strani in so nam pokvarile pogled. Laški minski razpoki so divjali vedno hujše, zategadelj sem se pomaknil bolj v bližnjo sovražnih okopov, da se varujemo pred strašnimi italijanskimi minami. Mnogi ne vedo, kaj se lahko zgodi in kaka je smrt, ako te zadene ta morilka. Ubogo truplo raztrga na več koscev ter jih vrže kvišku v zrak. To je najhujša morilna priprava. Ako prituli mimo po zraku, se pogrezne v bližini tebe po več metrov globoko v zemljo in njen zračni pritisk te vrže tako močno ob tla, da pričeš popolnoma ob zavest. Kmalu se dvignejo ogromni deli zemlje in kamenja v zrak ter te zakopljejo pod se in sam si ne moreš pomagati. Ako bi ne bilo rešitelja v bližini, moraš izdihniti svojo dušo. Pripeti se tudi, da tresne mimo ob skalo. Skala postane kakor živa, kajti granata jo vzame seboj v zrak ter tuli in žvižga v zraku daleč naokrog.

Slovenskoštajerski fantje nima strahu pred temi železnimi pticami. Tudi laških pašev se ne bojimo. Z veseljem čakamo, da se ustavi topniški ogenj, potem pa se borimo z bodali. Bajoneti zvenketajo in se bliskajo, zraven pa še piska bojni rog. Le vedno naprej, le naprej!

Vsem čitateljem „Slovenskega Gospodarja“ želimo obilo sreče, dokler se ne snujemo v naši slovenski domovini. Mi se nahajamo že od začetka vojne tukaj, a ostati hočemo do konca. Ako nam ljubi Bog pomaga, nam bo kmalu zadonel zadnji top. — Ivan Mir, desetnik, od Sv. Jurija ob Ščavnici; Al.

Sever iz Ljutomer: Viktor Zamuda in Anton Drobac od Sv. Jurija ob Ščavnici; štabni narednik Fr. Hauptman, doma od St. Ilja v Slv. gor.; vsi pri 12. poljski stotnji domačega domobranskega pešpolka.

Ogromne italijanske izgube.

Švicarski listi poročajo, da je osma ofenziva na Krasu stala Italijane nenavadno velike žrtve. Italijanski vojni poročevalci soglasno povdarjajo veliko hrabrost avstro-ogrskih čet, ki so s svojim ognjem napadajoče italijanske sile zadržavale in jih prisilile, da so se umikale. Iz italijanskih listov se da posneti, da je okoli 14 infanterijskih polkov izgubilo nad polovico svojega moštva in jih je treba za sedaj vzeti s fronte. Tudi v artilerijskih četah je bilo v primeri s prejšnjimi ofenzivami to pot nerazmerno težkih žrtev. Med vrstami italijanskih poročil se čita, da so nepričakovano velike izgube morale imeti za posledico predčasno prekinjenje, ako že ne konca kraske ofenzive.

Vojni poročevalci trde, da znašajo italijanske izgube poprečno 60-70%. Na vsakih 1000 mož jih je torej padlo 600-700. Strašne izgube so prisilile Laha, da so četrti dan z razmernim mirom prekinili ta svoj generalni juriš. Čutijo posebno svoje častniške izgube.

Vsem italijanskim četam je bilo dano za boj geslo: Najkrajša pot v Trst! Ta najkrajša pot v Trst se je ustavila že pri kraški vasi Nova vas, na tej najkrajši poti je III. italijanska armada izgubila stotisoč mož, samo med Lokvico in Janjani 50.000 na prostoru 4 km.

Rusko bojišče.

Rusi so zadnje dni preteklega tedna zopet pričeli z ofenzivo in sicer v vzhodni Galiciji in v Voliniji, da bi tako pomagali Rumunom, ki morajo bežati iz Sedmograške. Vojni položaj je na ruski fronti trenutno ta-le:

V Voliniji napadajo Rusi zahodno od Luke na črti Pustomity-Svinuhi-Zaturčin-Kišelin. Armada generala Terstjanskega je odbila vse navalne peterske ruske armadnih zborov.

V vzhodni Galiciji so se navalili Rusi z novimi, svežimi četami na naše postojanke ob spodnjem toku reke Narajovke (pritok Dnjestra zahodno od Zlote Lipe). Središče bojev je kraj Lipnica Dolna. Od tukaj bi Rusi radi prodrli proti Lvovu. Naše čete ruski premoči srečno kljubujejo.

V Karpatih so naši med Dornovatro in Kirlibabo vrgli Ruse nekoliko nazaj. V galiskih Karpatih smo zasedli goro Smotrec.

General Brusilov je baje poslal v Besarabijo nad stotisoč mož, ki bi naj šli Rumunom na Sedmograškem na pomoč.

Na Ruskem so mogli proti temu, da bi se morala Rusija brezpogojno držati pogodbe, da ne sme skleniti na lastno roko posebej miru.

Radi mrtvin Rusov predstavili strojno puško.

Vinko Belšak od Male Nedelje, ki služi pri saperskem bataljonu št. 3, piše svojim staršem tako-le:

Dragi starši! Neračunljivo naznanjam svoje sedanje stanje, a ker želite vedeti, vam nekoliko opišem svojo usodo. Dne 31. avgusta zjutraj, ko je vzhajalo sonce, smo prišli od celonočnega dela na poprejšnje mesto. Nismo se še prav razbremenili, ko dobimo povelje za odhod. Vsi smo vzdihnili ob tej neprijetni novici, pa kaj hočete! Čez četrte ure smo se že vlekli v dolgi vrsti iz vasi. Krenili smo proti postojankam, da zasedemo drugo vrsto za hrbtom infanterije. To ni rezerva, ampak ob hudih pritiskih se naredi več bojnih črt, a ta se ni bila izgotovljena. Razvrstili so nas, da čimprej izgotovimo ta primanjkljaj. Zrakoplov je stal nepremično v ruskih višavah ter opazoval gibanje naših čet. Zapazil je tudi nas. Kakor huda burja so privršile nenadoma na nas sovražne granate, cela salva — šest granat — je padla pet korakov pred menoj in mojim tovarišem na zemljo. Kakor blisk sva popadla na tla. Nekako čez eno minuto sem se začel tipati, ali sem še živ. Vprašal sem najprej tovariša: „Si ranjen?“ A tudi on prvi hip ni mogel odgovoriti, še le čez nekaj časa se mu je izvil počasni: „Ne!“ Nisva se še dodela zavedla in že je bila druga salva tu, sami šrapneli. To vam je bilo treskanje! Zdal se je začel na nas pravi drum-drum, na prve in zadnje vrste. Bilo je tako strahovito — podobno groznemu potresu — praščanje, da niti puškega ognja nismo slišali. A to je trajalo dva dni, potem smo se tudi mi vrnili v vas. Kos šrapnela mi je zlomil puškino kopito, pak meni se ni zgodilo nič, le čisto malo me je oprasnilo.

Rusi napadajo z grozno silo, a s tem manjšim uspehom. Imajo tudi Srbe v črti, ker smo mi ujeli nekaj ranjenih. Sam poveljnik oddelka strojne puške mi je pravil, da je povodom nekega napada padlo toliko Rusov pred njegovo strojno puško, da so ovirali razgled ter niso mogli več streljati, ampak so morali puško prestaviti. Zadnji čas malo ponehujejo napadi. — Vas prisrčno pozdravlja Vaš sin Vinko.

Rumunsko bojišče.

Rumuni bežijo iz Sedmograške. Tudi na severnem krilu so jih naši že vrgli do mejnih grebenov. V prostoru pri Bukovini računajo Rumuni na rusko pomoč. Da bi razbremenili tepene Rumune, so pričeli Rusi zopet z ofenzivo v Vzhodni Galiciji in Voliniji, ki pa še dosedaj ni uspela. Na južnem sedmograškem krilu se vršijo večji boji za prelaze pri mestu Hatszeg. V Dobruči mir.

Švicarska poročila pravijo, da je odstopil dosedanji rumunski vrhovni poveljnik general Avarescu z vsem generalnim štabom, očitno radi velikih neuspehov na Sedmograškem. Vrhovno poveljstvo je prevzel zopet kralj Ferdinand sam, ob strani pa mu stoji iz Rusov sestavljeni generalni štab, ki bo torej odslej vodil rumunsko armado, ker je kralj nezmožen in le na videz poveljnik.

Četverosporazum pritiska na Rumunijo, naj podpiše pogodbo, da ne bo sklenila nobenega posebej miru. Iz razpoloženja na Rumunskem pa je razvidno, da večina Rumunov ni navdušena za to.

Naši zasedli zopet tri mesta.

Po zasedenju Sibinja in Brašvega, o katerem smo zadnjič poročali, so naši zadnji teden osvobodili naslednje od Rumunov zasedene glavne kraje Sedmograške: Seps-Szent-György, v gornji dolini reke Alute vzhodne od Barotskega gorovja, Kezty-Vasarhely in Cik-Seréda. Najrodovitnejši in najbolj dragoceni deli našega Sedmograškega so rešeni sovražnega vpada.

Vojni hujskač umrl.

Iz Bukarešte se poroča, da je dne 16. oktobra umrl bivši rumunski minister Filipescu, ki je bil eden najhujših vojnih hujskačev zoper Avstrijo. Filipescu je bil svoj čas v službi naše države, a se je končno prelevil v najhujšega njenega nasprotnika.

Macedonsko bojišče.

Za Bitolj se vršijo srčni boji. Srbi napadajo severno od Nidže-planine (vzhodno od Bitolja), a Francozi pa na obeh straneh železnice Bitolj-Florina. Srbi so na južni strani reke Crna že na nekaterih mestih dosegli srbsko-macedonsko ozemlje.

Francosko bojišče.

V veliki angleško-francoski ofenzivi med rekama Ancre in Somme, ki že traja četrty mesec, se angleško-francoskim četam še vedno ni posrečilo, prederiti nemške fronte. Dne 12. oktobra so napravile na imenovani črti glavni naval na nemške postojanke, ki bi naj prinesel odločitev na tem bojišču. Nič manj nego 43 angleško-francoskih divizij, torej poldrugi milijon mož, se je navalilo na Nemece. Toda vse zaman in brezuspešno. Celi kupi mrličev so pokrivali bojišče. Angleška poročila pravijo, da se bo nadaljevala ofenziva, angleško-francoskih armad tako dolgo, dokler ne bo ena ali druga sovražna armada popolnoma uničena.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Župnijo Sv. Bollenk na Kogu je dobil č. g. Franc Planinc, provizor istotam; župnija Sv. Jodert nad Laškim pa je podeljena tamšnjemu provizorju č. g. Jožetu Lončariču. Župniji nastopita dne 1. novembra.

† Nadučitelj Anton Lajnšic. V Celju je dne 16. oktobra umrl v 80. letu svoje dobe, po dolgi mučni boleznini, previden s sv. zakramenti, Anton Lajnšic, nadučitelj v pokoju, imejatelj zaslužne svetinje za 40-letno zvesto službovanje, in častni občan občine Sv. Martin v Rožni dolini. Rajni je bil oče v. l. g. Antona Lajnšica, župnika pri Sv. Martinu pri Vurbergu, in g. dr. F. Lajnšica, c. kr. komisarja na mariborskem okrajnem glavarstvu. Pogreb se je vršil v Ce-

Iju v sredo, dne 18. oktobra popoldne. Svetila blage-mu pokojniku večna luč! Čislani rodbini naše prisr-čno sožalje!

V vojskineu času čitajte časopise. Okrajno glavarstvo v Kraljevem Gradcu na Češkem je izdalo sledeči odlok: „Silno se množijo slučajji, ko se mora kazenski postopati proti raznovrstnim osebam zaradi prestopkov, katere zakrivijo večinoma vsled tega, ker jim tozadevne odredbe oblasti niso znane, in ker ne čitajo nobenih časopisov. Izgovor, češ, odre-dba oblasti mi ni bila znana, ker ne čitam nobenega časopisa, je jalova. Sedaj v vojskineu času je kr-vava potreba in še celo dolžnost slehernega, da čita časopise ter da se na ta način pouči o raznih obla-stvenih odredbah in izogne kaznim.“ Tudi pri nas na Slovenskem bi se marsikdo izognil neprilicam in kaznim, če bi čital naše časopise, ki objavljajo v poljudni in lahko umljivi obliki vse važnejše oblastve-ne odredbe in določila. V nobeni slovenski hiši bi ne smelo manjkati naših listov „Slovenskega Gospodar-ja“ in „Straže.“

Družba sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar za-čela razpošiljati družbene knjige za leto 1916. Cenj-udje prejmejo letos naslednji književni dar: 1. Kole-dar za leto 1917. 2. Podobe iz narave, I. zvezek. 3. Zgodovina slovenskega naroda, VI. zvezek. 4. Svet-loba in senca. („Slovenske Večernice“, 70. zvezek.) 5. Resnice za večnost. (Molitvenik.) Letošnje knjige se bodo razposlale po sledečem redu: 1. Krška ško-fija. 2. Razni kraji. 3. Lavantinska škofija. 4. Ljub-ljanska škofija. 5. Goriška nadškofija. 6. Tržaško-koprska škofija.

Družbeniki sv. Mohorja, darujte za „Sloven-sko Stražo“, ko prihajate po letošnje knjige.

Slovenska služba božja na Dunaju Slovenska popoldanska služba božja za begunce in druge du-najske Slovence v bližini je vsako tlelejo, oziro-ma zapovedani praznik točno ob 3. uri popoldne s pridigo in litanijami ter blagoslovom v X okraju Favoriten, Quellenstr. 154, v pritlični kapeli, tik za protestantovskim pokopališčem. Od 4. do 6. ure je vsakikrat prilika za sv. spoved. Za slovensko petje je preskrbljeno. Prihajajte radi in številni!

Cesar obdaril slovenske starše. Zakonska Or-nik v Spodnjem Dupleku sta poslala sedem sinov na bojišče. Te dni sta dobila od okrajnega gla-varstva lep dar od cesarja.

Kaki so naši slovenski vojaki. „Novine“ poro-čajo: „Morem vam istinsko povedati, da so naši slo-venski možje mirne in blage duše! Veselja mi srce poskaklje, kda se po končanih vaajah zbiramo, ino se medma tolažimo po navukih naše sv. vere. Kato-ličanci vse križe bole mirno i v božjo volo vdano prenašajo, kak druge veroizpovedi. Komaj so čakali, da pridejo Novine. To pa tak vsaki zna, zakaj. Bili smo že tidi pri meši, se tam duhovno-oveselili. Tū spoznamo, da nikaj nema, ki vere nema. Tū samo živa vera pomaga.“ (Edšidt Matjas, lovec v 11. ba-laljonu.)

Mrtvi se oglašajo. Oglasil se je Ant. Sprejo, edini sin Antona in Terezije Spreje, posestnika v Sentovcu pri Slov. Bistrici. Vsi smo ga prištevali že med mrtve, ker celih 20 mesecev ni bilo nobenega glasu od njega. Te dni pa je nepričakovano priro-mala dopisnica iz Azije. Piše, da je živ in zdrav in si želi še enkrat videti svoje drage starše, katerim je edina pomoč v onemoglih dneh. Veselje, da se je Anton oglašil, je pri sorodnikih in znaneih nepopis-ljivo. — Iz ruskega vjetništva se je oglašil Simon Lipnik iz Rač, kateri domačim že ni pisal dve leti. Piše, da je zdrav v ruskem vjetništvu. — Pod nas-lovom „Mrtvi se oglašajo“ se je že večkrat bralo, da se je ta ali oni, ki je po uradnih spisih bil že med mrtve, prišel, kar na enkrat oglašil. Tako se je tu-di oglašil črnovojnik Ivan Ploh iz Sredlišča, ki je služil pri 20. lovskem bataljonu in bil uradno pro-glašen mrtvim, oglašil te dni z dopisnico z dne 25. julija t. l. iz ruskega vjetništva. Naznanla, da je že večkrat pisal, pa da ne dobi nobenega odgovora, da je še zdrav in se mu ne godi preslabo. Govori da že prav dobro rusko in nemško. Ivan Ploh se je pogre-šal od 13. junija 1915. Od stotnije se je poročalo, da je padel. Pri poznejšem poizvedovanju se je poročalo od Rdečega križa, da je prepeljan skozi Kijev v rusko vjetništvo. Pozneje pa se je zopet iz tega me-sta poročalo, da je mrtv. Tudi v „Stražinem“ izka-zu se je nahajal zaznamovan kot mrtv. Končno je še zadnji čas prispel mrtvaški list, na podlagi kate-rega je bila baš te dni odrejena zamušinska obra-vnava. In sedaj, v poslednjem trenutku, je prišla pa omenjena dopisnica v nemalo veselje njegovi obitel-ji, kateri vlije, posebno njegovi obupani ženi, novo življenje. Ta slučaj zopet jasno kaže, da se bode še marsikateri, ki se ga smatra za mrtvega, vrnil iz daljne Rusije. Torej ne izgubite upanja!

Orožnika je ustrelil. V Smiebergu pri Oplot-nici, okraj Konjice, ima 53letni posestnik Anton Ma-tauš kmetijo; nekoliko proč v nekem globokem jarku pa majhen domači mlin. Konjiško okrajno glavarst-vo je zaukazalo vsem županstvom in orožniškim po-veljstvom v okraju, da se norajo zapreti in zapeča-

ti vsi domači mlini in žrmlje. V smislu tega ukaza se je podal dne 12. oktobra ob 4. uri popoldne oplot-niški orožniški postajevođa, stražmojster Ignacij Glačnik, katerega je spremljal oplotniški občinski redar Anton Leskovar, k posestniku Mataušu in mu naznanil odredbo okrajnega glavarstva, da mora za-pečatiti njegov domači mlin. Pogovor se je vršil v Mataušovi hiši, kjer je bil navzoč tudi 23letni Ma-taušev sin Leopold. Odredbo okrajnega glavarstva je Matauš silno razburila. Oče in sin sta se začela kregati z orožnikom in občinskim redarjem. Anton Matauš je zapustil za trenotek hišo z opombo, da se takoj vrne. Zunaj pred hišo je imel, kakor se zdi, kratek pogovor s svojim sinom Leopoldom. Anton Matauš se je kmalu vrnil v hišo, se dozdevno ni več upiral odredbi in se je pripravil na odhod z orož-nikom in občinskim redarjem. Pred odhodom je pa rekel: „Danes mi mlina ne bosta zapečatila!“ Sel je sicer z orožnikom in občinskim redarjem, toda zelo počasi, bržčas z namenom, dati svojemu sinu potre-bnega časa za pripravo. Ko so prišli k domačemu mlinu, je sicer odprl vrata, a sam je pa ostal zunaj pred vhomod, dočim sta stopila orožnik in redar v vežo. V tem trenutku počel strel iz gozda. Strel je za-del orožnika v hrbet, tako, da se je zgrudil mrtv na tla. Občinski redar Leskovar se je pripognil k tlo-m z namenom, odvzeti mrtvemu orožniku puško, da bi se mogel sam braniti pred napadom. V tem hipu po-čel zopet strel iz iste smeri, ki pa Leskovarja ni za-del. Ko je redar Leskovar stopil iz veže, je videl še bežati Matauševoga sina Leopolda s puško v roki v smeri proti bližnjemu gozdu. Tudi starejši Matauš je zbežal proti domu. Občinski redar Leskovar je vzel seboj orožnikovo puško, uro in druge reči ter se po-dal v Oplotnico. Orožniki v Oplotnici so vzeli seboj 10 oboroženih mož in so se podali v Smieberg, kjer so prijeli Antona Matauš, nekoliko pozneje pa njego-vega sina Leopolda. Oba so izročili okrajnemu sodi-šču v Konjicah, odkoder ju bodo izročili graškemu domobranskemu sodišču. Pogreb ustreljenega orož-niškega stražmojstra Ignacija Glačnika se je vršil dne 15. oktobra na pokopališču v Oplotnici. Pogreba se je udeležil tudi konjiški okrajni glavar pl. Hohl, major Vaj iz Konjic, deželni in okrajni orožniški po-veljnik ter veliko število tovarišev-orožnikov.

Gospodarske novice.

Odvzetje krompirja. Glede odvzetja krompirja je določeno: Vsakemu posestniku se mora pustiti to-liko krompirja, kolikor ga potrebuje za družino in za krmjenje živine. Na dan se sme za lastno uporabo računati: na kmetih za eno osebo na dan do 700 gr. (približno ¼ kg), v mestih samo 300 gramov, za ži-vino pa si sme posestnik sam določi-ti, koliko bo rabil krompirja. Tudi seme se mora posestniku ustiti. Za seme se računa na hektar (¼ orala) 1500 kg ali 30 do 32 mernikov. Ako bi se od posestnika zahtevalo več, naj se pritožbe pošiljajo na okrajna glavarstva ali pa brzojavno na-ravnost na c. kr. namestnika grofa Claryja.

Koliko sena si smeš obdržati za lastno živino? Na Stajerskem se vrši sedaj rekviriranje slame in sena. Nakupovalec sme od posestnika zahtevati samo odvisno seno, t. j. tisto množino sena, ki ga ne rabi za krmo lastni živini. Uradno je določeno, da se sme za eno glavo odrasle goveje ži-vine (voli, krave, biki in telice ter konji) računati na dan 10 kg sena in 5 kg slame, za dro-bnico (teleta, ovce in koze) pa 3 kg sena in 3 kg slame. Ako imaš n. pr. 5 glav odrasle živine in 4 glave drobnice, si smeš za dobo od 1. novem-bra do 15. maja t. j. za 196 dni, obdržati 12.152 kg sena in 7252 kg slame. Koliko stolov sena ima posestnik v zalogi, si bo približno vedel sam izračunati. Glede slame naj zahteva, da se mu je nekaj pusti tu-di za steljo za breje svinje, prasce, teleta itd.

Proso se ne bo odvezalo in vsak ga lahko da na mlin, kolikor in kamor ga hoče. Mlinarji smejo to-rej proso phati brez posebnega dovoljenja.

Cene za krompir pri kmetu in trgovcu. C. kr. kmetijska družba se je bavila v zadnji seji z na-stavljenimi cenami za krompir in silnila odpo-slati takoj vlogo na vlado, v kateri pojasnuje, da ne gre od producenta zahtevati krompir za 9 K meterski stot, dočim zahteva lahko prodajalec 19 kron ali še več. Dež. odbornik dr. Verstovšek je označil v centralnem odboru zanimive dogodljaje glede dobave krompirja. zlasti v mariborskem okraju.

Dovoljenje za prevažanje krompirja. Stajersko cesarsko namestništvo razglašajo: Da ne bo nepotrebnih vprašanj, se opozarja, da sme izdati dovoljenje za prevažanje krompirja četudi v najmanjši množini, samo tista okrajna politična oblast, v kateri se na-haja dotična, za prevažanje namenjena množina krompirja.

Bakrena galica. Okrajni zastopi vračajo te dni občinam preplačila za bakreno galico. Mariborski o-krajni zastop računa 1 kg galice po K 3.20.

Konjski sejmi v Ptuj. V Ptuj se bodo vršili sejmi za žrebeta na mestnem sejmišču dne 17. oktob-ra, dne 7., 21. in 25. novembra. Na zadnji ptujski konjski sejm se je prignalo 93 žrebet, od teh se je pokupilo 62.

Kaj se naj ne zavrže. Osrednjica za krmila na Dunaju nasvetuje, naj se pridno uporabljajo za kr-

mila lanove luskinе, makova slama, koruzno stročje ter vinske tropine. Kdor pa bi imel tega preveč, la-bko proda zgoraj imenovani osrednjici.

Zimski grah. Na Češkem se je zelo udomačil zimski grah ali grahek. Sakli se meseca oktobra ali novembra. Rodi zgodaj spomladi. Seme tega graha (Erbsen) se dobi pri žitno-prometnem zavodu v Pra-gi (oddelek za semena). Cena je 66 K za 100 kg. Za izvoz v naše kraje je treba potrdila okrajnega gla-varstva, da se bo grah rabil edino za seme.

Skrbno prezimovanje sadja, sočivja in krom-pirja. Cesarska namestnija je svoj čas izdala knjiži-co „Navodilo za pravilno prezimovanje sadja, sočiv-ja in krompirja in pripravljanje zelja. Knjižica, ki stanē 10 v, se dobiva pri c. kr. okrajnih glavarst-vih. Gospodinjam priporočamo, da se pri prezimova-nju sadja, sočivja in krompirja ravna po navodi-lih, ki so v tej knjižici.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zatu so posko-čile cene za češki hmelj za 10 do 20 K za 50 kg. — Tudi Savinjskega hmelja so že nekaj spravili na hmeljski trg. Ker se še Savinjskega hmelja letošnje-ga pridelka, o katerem gre v Zatu glas, da je prav dobre kakovosti, dosedaj ni nih popročali, oziroma pokupilo, še tudi ni bilo nastavljenih nobenih hmelj-skih cen.

Izdelovanje piva — vnovič omejeno. Finančno ministrstvo je izdalo naredbo, ki določa, da smejo pi-vovarne za mesec oktober izdelovati samo eno čet-rtinko tiste množine piva, katero so izdelovale v isti dobi v letih 1911 in 1912. Za mesec oktober je torej izdelovanje piva vnovič zmanjšano za 20%.

Razne novice.

Dalmatinsko dete rojeno s sabljo. Zadrski „Narodni List“ poroča, da je neka Dalmatinka iz Zuljane povila v Ameriki krepkega dečka, kateremu se na bedru levé noge pozna sablja. Hrvatski novo-rojenček je vzbudil v Ameriki pozornost in ameriške novine pišejo o njem na dolgo in široko. „Narodni List“ pravi: „Eto dakle očet jedan Hrvati, koje ima, da bude velik junak. Po tom bit će opet rata, nije ni ovaj zadnji.“ (Glejte torej zopet eden Hrvat, kate-remu je določeno, da iz njega postane velik junak. Po-temtakem se bo vojka in sečanja še ni zadnja.)

Vrabe in senička. List „Baseler Nachrichten“ pripoveduje sledečo mišno zgodbo: V švicarski va-si Tannendorf so podirali v letošnjem poletju poru-šeno vaško kapelico. Ko so trgali streho, so našli ptičje gnezdo, v katerem je senička izvalila 4 mladi-če, vrabec pa ji je donesal živež. Mojster, ki je to opazil, je dal nalašč delo ustaviti. Čez dva dni je senička izvalila tri vrabce in eno seničko. Pozneje so gnezdo prenesli na bližnjo hišo, kjer sta senička in vrabec nadalje redila svoje štiri mladiče.

Svinja — rešiteljica. Zanimiv slučaj se je do-godil dne 2. oktobra v neki vasi v zagrebški okolici. Pred hišo posestnika Bergujeviča se je pasla svin-ja s šestero pujski. Črni merjašek se je oddaljil od ratcev in sestrice, in je strbunknil v lužo pred hle-vom. Prase bi se bilo gotovo potopilo, da ni prihite-la svinja-mati in je prišla svojega sinčka z gobcem za zadnjo nogo in ga potegnila iz luže. Gospodinja je odnesla prase v hišo, kjer so mu pomagali, da mu je iztekla voda. Prase je bilo rešeno. Oguljena je bi-la samo noga, s katero ga je prasica potegnila iz luže.

85 kg težkega soma vjel. Pri Segednu na O-grskem je vrgel ribič Antalfi mrežo v reko Tiso, a sam se pa vsedel ob rečnem bregu. Ko je začel vle-čti mrežo iz vode, je bilo v njej nekaj tako težkega, da je mislil, da se mu je zapletel v mrežo kos bru-na. Ko pa opazi, da je vjel v mrežo rečnega soma, dolgega poltretji meter, se je sprejemila njegova o-tožnost v veselje. Velikan je namreč tehtal 85 kg in je bil vrđen več kot 600 K.

Velik ogenj. V občini Boba na Ogrskem je po-gorela, kakor poročajo „Novine“, 43 hiš. Veliko si-romaštvo je nastalo med prebivalstvom.

344.000 jajc zaplenjenih. Dunajska trgovska tvrdka „Agricola“ je kupila koncem meseca septem-bra na Ogrskem 344.000 jajc. Kupljena jajca je ime-novana tvrdka spravila v Marijine Vare na Češkem in jih shranila v veliko skladišče z očividnim name-nom, prodajati jajca v poznejšem času za drag de-nar in napraviti pri toliki množini jaje izboren „ge-seft.“ Okrožno sodišče v Marijinih Varih je pa jajca zaplenilo, lastnico tvrdke, Berto Löwy, pa izročilo dunajskemu kazenskemu sodišču.

Kaj se zgodi s potopljenimi ladjami? Usoda potopljenih ladij ni, da bi na vekov veke počivale na dnu morja, marveč se godi z njimi počasna, a ne-prestana izprememba. Ladja, ki se potopi samo ka-kih 60 m globoko, se dandanes, ko je tehnika tako napredovala, še lahko dvigne iz morskih globčin. Sicer so pa potopljene ladje pod neizogibno silo ke-mičnih izprememb. Samo zlato in platina ostaneta v morski vodi neizpremenjena, a čudno se vidi, da r-ma to posebnost tudi vosek, kakor so dognali, ko so našli ladjo Vikingov. Zelezo in baker se polagoma uničujeta v morski slani vodi, ki razjeda imenovani kovini neprestano noč in dan; tako da ne ostane od silnih železnih oklopov niti najmanjšega sledu. Celo preje bi bilo pričakovati, da bi se leseni deli pojavili v prihodnjem stotiletnju. V velikih globčinah nam-reč okamenijo in okremenijo, če jih morske živali in

rastline ne uničijo. V apnenih plasteh puščajajo svoj odtisk, po katerem sklepamo na njih obliko, tako kakor splošno nahajamo okamenine v apnenou. In če tako morško dno čez sto in sto tisoč let postane suha zemlja, bodo bodoči učenjaki izkopavali sledove sedanjih vojne in nas bodo proučevali kakor predpoto-pne zmaje.

Dopisi.

Maribor. Mariborski okrajni glavar, namestniški svetnik dr. Adam pl. Weiss je bil odlikovan s častniškim križcem Franc Jožefovega reda z vojnim okrasom. — V pokoj je stopil predsednik mariborskega okrožnega sodišča dvorni vsetnik Ludovik Perko. Ob tej priliki ga je cesar odlikoval z vitežkim križcem Leopoldovega reda.

Maribor. Mestni magistrat je določil, da morajo biti od dne 20. oktobra nadalje zaprte vse gostilne in točilnice kave ob 11. uri ponoči, kavarne pa ob 12. uri ponoči.

Maribor. Ker se teleta za klanje smejo odsej prodajati edino živinoprometnemu zavodu, t. j. uradno nastavljenim nakupovalcem, so se radi ložjega prometa s teleti izbrali sledeči kraji, kjer se bodo teleta kupovala in klala za živinoprometni zavod: mestna klavnica v Mariboru (g. Kirbiš), Gorja Sveta Kungota (g. Pahernik), Sv. Jakob v Slov. gor. (g. Peklar), St. Lenart v Slov. gor. (g. Solak), Slivnica pri Mariboru (g. Lesjak) in Ruše (g. Mulej).

Oddaja tobačne trafike v Mariboru. Okrajno finančno ravnanstvo v Mariboru naznanja, da je oddati tobačno trafiko v Lutherjevi ulici števil. 9 v Mariboru. Prednost imajo vojni invalidi ter vdove in sirote v vojski padlih vojakov. Natančnejša tozadevna pojasnila se dobijo na okrajnem finančnem ravnanstvu v Mariboru.

St. Ilj v Slov. gor. Tri zvonove smo poslali iz stolpa farne cerkve, dva pa iz kapel, za dom med vojni grom. Že od nekdaj se opeva zvon kot srednik med stvarstvom in Stvarnikom. In res! Kolikokrat pretrese ravno zvon človeško vest, da se spomni svojega Gospoda! Kolikokrat opomni zvon, kaj da je treba in česar ne sme biti! Kolikokrat vabi v cerkev k molitvi, k delu, premišljevanju, k veselju in resnosti. In tako resno in milo je pel zvon tudi nam v slovo v torek, dne 10. oktobra, popoldne in sredo jutraj. Nehote smo se spomnili, kako je klical in milo valil tisoče in tisoče k molitvi in službi božji, kolikokrat je spremil v temni grob utrujenega potnika. In danes si milo govoril, ti lepodoneči zvon, zadnji opomin, da le eno ostane, namreč resnica in pravica! Milo si se poslovil od nas; s solzami v očeh smo te poslušali ter želje pošiljali v nebo, da naj neskončno Usmiljeni tvoj namen vendar uresniči in da vsaj sovražnikom resnice in pravice zapoješ smrtno pesem, če nam ne boš več pel. Šel si za onimi, ki so te poslušali, morda celo radi umevali tvoj klic. Vzradosti jih tam na krvavem kraju; opomni jih, da jim greš v pomoč in da je ljubezen tudi tebe poslala, da zmaga naša bo. „Le doni zvon iz temnih lin, le vzbujaj mi na dom spomin!“

St. Ilj v Slov. gor. Mladeniska Marijina družba gre 24. t. m. na Ptujsko goro in bo imela tam svojo slovesnost ob 10. predpoldan. Nagovor na fante in slovesna služba božja. Ali pridete fantje še od drugod?

Sv. Andraž v Slov. gor. Katoliško slovensko izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 22. oktobra, popoldne po večernicah, v šoli dve gledališki predstavi „Sv. Cita“ in „Ljubezen Marijinega otroka“. Vsi domačini in sosedje so prav prijazno povabljeni. Ker se bo postal čisti dobiček za vdove in sirote naših padlih vojakov, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Dne 13. t. m. smo spremljali k večnemu počitku tovaršico Nežiko Jaušovec. Bila je v 22. letu svoje starosti. Od svojega 13. leta naprej je že služila pri kmetih. V službi je ostala vedno pridna in pobožna. Zato ne žalujejo za njo samo starši in sestre, ampak tudi gospodarji, pri katerih je zvesto služila. Pogreša pa jo tudi naša dekliška Marijina družba. Bog ji daj večni mir!

Mala Nedelja. Povodom blagoslovljenja kapele rodbine Lipša na malanedejskem pokopališču so gostje darovali K 20.70 za Rdeč križ.

Marenberg. V nedeljo, dne 22. oktobra, se vrši sestanek tukajšnje mladinske organizacije pri Sv. Janezu po dopoldanskem sv. opravilu v društveni sobi. Valjjeni ste zlasti fantje, ki se niste v vojaški službi, da pridete v velikem številu!

Dramlje. Srečno smo rešili pri župnijski cerkvi veliki in še dva zvona. Za njih rešenje smo morali žrtvovati vse zvonove pri treh podružnicah, razun najmanjšega. Vse za domovino!

Dobrna. CesarSKI god smo tukaj prav sijajno obhajali. Ob 3. uri popoldne je bil pri „Unionu“ koncert, prirejen od slavnega šmartinskega pevskega zbora. Ko nas je vlč. g. župnik in predsednik krajevnega odbora Rdečega križa Frid. Kukovič zvečer vrnivši se iz Celja, posetil, se je razvila prava ljudska domoljubna veselica. Nad 40 častnikov se je udeležilo veselice in za sklad vdov in sirot ter invalidov se je darovala lepa svota.

Celje. Mestni magistrat razglasa, da je za sedaj prisiljen ustaviti oddajo moke, ker so pošlje vse

zaloge moke. Peki pa še imajo zadostno množino moke, tako, da je za sedaj še zagotovljena oddaja potrebne kruha.

St. Pavel pri Preboldu. V Kaplivi je umrla dne 1. oktobra po daljši in mučni bolezni blaga žena in dobra mati otrokoma, dobra mati pa tudi revežem in ubogim, Alojzija Privšek, v 55. letu svojega življenja. Zapušča žalujočega moža, hčerko in sina, kateri se nahaja že začetkom vojne v ruskem vojnem vjetništvu, kjer niti ne sluti, da mu je ugrabila nemila smrt dobro in blago mater. Kolikokrat posebno zadnji čas je izrazila rajna srčno željo, doživeti trenutek, da bi videla zopet sina. Bog je hotel drugače. Saj križ nam sveti govori, da vidimo se nad zvezdami. Izvanreden slučaj je bil ta, da je blaga pokojnica umrla ravno na rojstni dan svoje hčerke, na sinov imendan pa je bila pokopana. Naj počiva v miru! Hudo prizadeti rodbini naše odkrito sožalje!

Rajhenburg. Dne 3. oktobra smo pokopali pri cerkvi sv. Duha na Gorici cerkvenega ključarja posestnika Franca Asiča, ki je bil vedno zaveden katoličan, zaradi svoje miroljubnosti in prijaznosti spoštovan od vseh prijateljev in znancev, iskreno ljubljen od svoje rodbine. Dolgoletna bolezen ga je iztrgala iz naše sredine. Težka je bila ločitev od njega, pa saj se vidimo zopet! Teden pozneje smo spremili k večnemu počitku njegovo sosedo, Uršo Pavlič. Marijina družba je izgubila svojo dobro čisto Antonijo Šuštarč iz Dola. Upala je še, da ozdravi, pa božja volja je bila, da se loči iz tega sveta. Tudi rožica v najlepšem cvetu pade pod smrtno koso. V trgu je umrla Marija Sajovec, nekdanj v zdravih letih vneta sodelovalka pri našem izobraževalnem društvu. Svojo bolezen je več let udano prenašala in si s tem zaslužila večno plačilo. Sveži grobovi nam resno govorijo: Bodite pripravljeni, ker ne veste ne ure ne dneva.

Dobova. V Dobovi je umrl dne 7. t. m. veleposesnik Ivan Gerjevič, star 81 let, velik dobrotnik župnijske cerkve. V njegovem poslopju prebivajo sedaj begunci iz Bukovine judovske vere.

Zadnja poročila, došla v četrtek, 19. oktobra

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglasa:

Dunaj, 18. oktobra.

Rusko bojišče.

Fronta nadvojvoda Karola: Na ogrsko-rumunski meji tudi večeraj nobene bistvene izpremembe. Vzhodno od Kirlibabe so naše čete odbile več ruskih napadov; ob Bistrici-Solotvinski boji prednjih straž.

Skupina bavarskega princa Leopolda: Severovzhodno od kraja Bolszivee ob Narajovki so se bavarske čete polastile močnega ruskega oporišča, pri čemur so odvzele sovražniku 2 častnika, 350 mož in 12 strojnih pušk. Ob gornjem Seretu je bil ruski napadalni poizkus že v kali udušen. V Voliniji ni bojev.

Italijansko bojišče.

Večeraj zvečer so napadle znatne sovražnikove čete naše postojanke na Monte Testa—greben gore Reite in severno od gorskega vrha Pasubio; hrabri branitelji so ta sunek krvavo odbili. Na posameznih mestih doline Fleims in dolomitske fronte kakor tudi na Kraški planoti je bilo artilerijsko delovanje od časa do časa prav zavahno.

Albansko bojišče.

Iz Albanije nobenih poročil.

Naměstnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 18. oktobra.

Rusko bojišče.

Po izgubepolnem izjalovljenju močnih infanterijskih napadov na fronti zahodno od Lucka se je sovražnik tamkaj omejil na živahen artilerijski ogenj. Sovražna infanterija, ki je napadala avstro-ogrske postojanke pri Zvizinu (severno-zahodno od Zalosč) je bila z močnimi izgubami vsled našega ognja vržena nazaj v svoje jarka. Na zahodnem bregu Narajovke zahodno od Herbutov so po

datnem artilerijskem ognju naskočili bavarski bataljoni rusko oporišče in so vjeli 2 častnika, 350 mož in vplenili 12 strojnih pušk.

Ob Bistrici-Solotvinka se je izjalovilo napad na naše prednje postojanke.

V Karpatih je bila višina Ludova v močnem artilerijskem ognju. Na ozemlju pri Kirlibabi so bili sunki odbiti.

Sedmograško bojišče.

Položaj se ni spremenil.

Balkansko bojišče.

Pomoženi artilerijski ogenj je bil zahodno od železnice Bitolj—Florina ter severno in severno-vzhodno od Nidže-Planine začetek sovražnih delnih napadov, ki so se pa izjalovili. Bolgarski sunek je očistil neko srbsko gnezdo na severnem bregu reke Crne.

Italijani izgubili 100.000 mož.

Frankobrod, 18. oktobra.

Po verodostojnih poročilih iz bojišča so Italijani, kakor piše vojaški sotrudnik lista „Frankfurter Zeitung“, v svoji osmi ofenzivi izgubili 60—70% vseh svojih čet. Malenkostne pridobitve na ozemlju pri Opatjem selu in Novi vasi so plačali z izgubo 100.000 mož. V osmih ofenzivah, od katerih je bila zadnja sijajno pripravljena in z veliko premočjo izvršena, so Lahji prekoračili komaj eno tridesetinko poti od meje do Trsta.

P-čoln poškodoval italijansko ladjo.

Naš podmorski čoln je dne 7. oktobra v Sredozemskem morju s torpednim strelom težko poškodoval italijansko oklopno križarko „Libia“. Ladja je dolga 104 m, široka pa 14 m. Njena posadka je štela 300 mož.

Poostrene določbe za tobačne trafike.

Finančno ministrstvo razglasa:

Ker se opetovano dogajajo slučajji, da se tobačne trafike ne ravna po prepovedi, ki določa, da se posameznim odjemalcem, kot gostilnam, kavarnam, agentom itd. ne sme oddati večjih množin tobaka, se znova določa, da se trafike v bodoče strogo ravna po teh predpisih, sicer bi se jim odvzela pravica do tobačne trafike.

Listnica uredništva.

Radenci: Iako je prav, le potegnite se za dobro ime Slovece. — Radi pomanjkanja prostora smo odstopili „Straži“ slednje dopise: Kapla, Sv. Ema ter več pozdravov iz bojišča. — F. M. Murko pošlje: Upravištro list redno odposilja. Ako vam ga plemenito ali pošta res namenoma neče dostavljati, nam pišite, da se pritožimo na višjem mestu.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali: Slavna Hranilnica in posojilnica v Sv. Juriju ob Ščavnici 20 K; Franc Ogrizek, župnik v Dramljah, 5 K; Marko Kranjc, c. kr. vojni kurat v Inomostu, mesto venca na grob + Josipa Pintar, 20 K; Franc Rampre, kaplan v Sevnici ob Savi, 30 K; Josip Zidanšek, semeniški ravnatelj v Mariboru, 20 K; dr. Anton Jerovšek, ravnatelj tiskarne v Mariboru, 26 K; M. Strašek, župnik v poklju, St. Janž pri Velenju, 10 K; Ernst Trstenjak, profesor na kadetnem zavodu v Inomostu, 20 K; Anton Tkave, stolni kaplan v Mariboru, 10 K; Leopold Vozlič, Spielfeld, kruh sv. Antona, 12 K; Trinka Anton, kaplan, Velika Nedelja, 10 K; dr. Franjo Rosina, odvetnik v Mariboru, 50 K; tiskarna sv. Cirila v Mariboru, 500 dopisnic-pobotnic, 9.40 K; Feliks Vršič, kaplan pri Sv. Tomažu pri Ormožu, 10 K; Ivan Kotnik, kaplan pri Sv. Antonu v Slov. gor., 10 K; Ivan Atelšek, kaplan pri Sv. Marku pri Ptuj, 10 K; dr. Franc Firbas, c. kr. notar v Mariboru, 20 K; dr. Anton Medved, c. kr. profesor v Mariboru, mesto venca + č. g. župnika Antona Kolar, 10 K; Josip Sinko, četovodja, vojna pošta št. 38, 1 K. Vsem gg. darovalcem srčna hvala!

Bogomila, molitvenik za dekleta. To knjigo si je naročilo silno veliko deklet. A žal že več tednov Tiskarna sv. Cirila v Mariboru nima nobenega izvoda več, ker knjigovoznicam manjka materiala in delavcev. Zato naj naročniki blagovolijo potrpeti. A kakor hitro knjigo dobimo, jo takoj razpošljemo. Tudi cene knjigi so se zvišale za 66% in bodo gotovo še rastle; zato stalnih cen niti določiti ne moremo, dokler knjig ne dobimo.

Naročevanje samo pondeljke „Straže“. Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozdaj, lahko naroči posebej. Naročnina se pošlje po poštni nakaznici na naslov: Upravištro Pondeljke „Straže“ v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je nov ali star naročnik, da ne bo pomot. Sama Pondeljka „Straža“ stane za celo leto K 3.20; za pol leta K 1.60; za četrt leta 90 vin.